

KLIMAATMORES

BAS EICKHOUT

KLIMAATMORES

RADICAAL NAAR EEN
ANDERE NORM

LEMNISCAAT

Copyright © Bas Eickhout, 2016

Met medewerking van Rosanne Kropman, journalist

Vormgeving omslag en binnenwerk: Marc Suvaal

Nederlandse rechten: Lemniscaat b.v., Rotterdam, 2016

ISBN 978 90 477 0803 2

NUR 906/907

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux, waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

Lemniscaat is een uitgeverij van kwaliteitsboeken op het gebied van filosofie, mens en maatschappij, psychologie, opvoeding en literaire non-fictie. U kunt zich kosteloos aanmelden voor onze digitale nieuwsbrief – met speciale aanbiedingen – via www.lemniscaat.nl.

INHOUD

- Voorwoord door Jan Terlouw - 7
- 1 Klimaatbeleid is economie - 15
 - 2 Met mijn schoonfamilie naar Al Gore - 21
 - 3 Een complete afgang - 31
 - 4 De weg terug naar boven - 45
 - 5 De slag om de F-gassen - 59
 - 6 Zonder Europa geen klimaatbeleid - 71
 - 7 De vieze man van Europa - 81
 - 8 Lobbycratie - 95
 - 9 Het Volkswagenschandaal - 109
 - 10 Van Kopenhagen naar Parijs - 131
 - 11 De opmaat naar de top - 147
 - 12 Parijs dagboek - 157
 - 13 Een wereld in beweging - 189
 - 14 Oude denkpatronen, nieuwe tijd - 199
- Dankwoord - 213

VOORWOORD
DOOR JAN TERLOUW

We hebben een klimaatprobleem en we lossen het niet op. Waarom niet? In dit boek legt Bas Eickhout de vinger op de zere plek: de politiek.

De uitstoot van broeistofgassen is door toedoen van de mens hoger geworden dan op enig moment in de voorbije 66 miljoen jaar, schreven onderzoekers onlangs in *Nature Geoscience*. De vorige piek zou mogelijk veroorzaakt zijn door het vrijkomen van hoeveelheden broeikasgas onder de zeebodem. Destijds steeg de temperatuur zo'n vijf graden, met alle schadelijke gevolgen van dien.

Broeikasgassen in de atmosfeer maken dat zonnestraling gemakkelijker naar binnen kan en warmtestraling moeilijker naar buiten. Dat verschijnsel kennen we van een geparkeerde auto met gesloten ramen. De atmosfeer vol broeikasgassen is voor de aarde wat de gesloten ramen zijn voor de auto. De zonnestraling kan wel door het glas naar binnen, de warmtestraling van het interieur kan er niet uit. Gevolg: de temperatuur stijgt.

Het staat inmiddels wel vast dat de stijging van de hoeveelheid broeikasgas vooral het gevolg is van het verbranden van fossiele brandstoffen als kolen, olie en gas. Het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) twijfelt daar niet meer aan. Het gevolg van menselijke activiteiten dus. De temperatuur op aarde stijgt in hoog tempo. Veel hoger dan het eerder is gegaan.

Omdat het eerder is voorgekomen, weten geologen vrij nauwkeurig wat de gevolgen zijn van stijging van de temperatuur, onder andere een stijging van de zeespiegel met vele meters, enorme overstromingen, zeer heftige stormen, anderzijds verdroging en verwoestijning van de aarde.

Kunnen we de klimaatverandering een halt toeroepen? Zeker is dat mogelijk. Als er maar geen fossiele brandstoffen meer worden gebruikt.

Vroeger, toen er nog geen mensen waren, kon een oerwoud zich prima redden. Alles gebeurde in kringlopen, het enige wat werd toegevoegd was energie die van buiten de aarde kwam. Van de zon. Die energie bereikte de aarde in overvloed. Het grootste deel verdween ongebruikt het heelal in. Een deel werd gebonden en opgeslagen in de vorm van de energiedragers als kolen, olie en gas, de huidige fossiele brandstoffen. En van een fractie van die zonne-energie leefden dieren en planten, van groot tot klein.

Toen kwam de mens. Die vond het wel gemakkelijk om niet de dagelijkse energie van de zon te gebruiken, maar de fossiele voorraden te gaan opmaken. Wat in de loop van *honderden miljoenen* jaren was gevormd, wordt door de mens in *honderden* jaren opgestookt, dus een miljoen keer zo snel. Je hoeft geen wetenschapper te zijn om te begrijpen dat daardoor evenwichten worden verstoord.

En dus moeten we overstappen van het gebruik van de energie van 'de zon-vroeger', opgeslagen in de energiedragers die we fossiele brandstoffen noemen, naar gebruik van 'de zon-nu', de dagelijkse zonnestraling. Is dat moeilijk? Wat is dan het probleem?

Is het een *wetenschappelijk/technisch* probleem? Natuurlijk niet. Er is overvloed. In een uur straalt de zon meer energie naar de aarde dan wat alle mensen samen in een jaar nodig hebben. Het omzetten van zonne-energie in energie die gemakkelijk bruikbaar is voor mensen, is in technische zin een peulenschil. Aan de wetenschap zal het niet liggen. We kunnen gaatjes graven op Mars, we kunnen internet bouwen, we kunnen zwaarte-krachtgolven meten.

Is het dan een *economisch* probleem? Het is in die zin natuurlijk best even lastig, want de kost gaat voor de baat uit. Investerings moeten anders worden gericht. Maar tal van kosten-batenstudies laten zien dat het heel goed te doen is, sterker nog: dat het in de toekomst veel en veel duurder gaat worden als we nu nalaten om te doen wat nodig is.

Nee, de ware aard van de problematiek is *politiek*. Dat laat Bas Eickhout zien in dit boek. Politiek gaat over belangen en helaas vaak over financiële belangen. Er worden jaarlijks nog altijd miljarden geïnvesteerd in de exploitatie van fossiele energie. Politici zijn zich er wel degelijk van bewust dat er een energieprobleem is. Steeds meer ondernemers zien de bui hangen en willen maar wat graag dat het roer om gaat. Ook andere burgers vragen om verandering van beleid. Maar de politiek lijkt zijn greep te hebben verloren op de grote kapitaalstromen in de wereld.

Eickhout beschrijft wat er is gebeurd tijdens de klimaatconferentie Kopenhagen in 2009. Onmachtige politiek. In Parijs in 2015 ging het beter, maar de gedachte ‘eerst zien, dan geloven’ dringt zich op.

Nog altijd wordt fossiele energie volgens de IEA (International Energy Agency) vijf keer zo zwaar gesubsidieerd als duurzame energie. Niettemin begint de duurzame, niet-fossiele zonne-energie concurrerend te worden. In India is duurzame zonne-energie nu al niet meer duurder dan energie uit olie. De prijsdaling van elektriciteit uit zonnecellen is spectaculair.

Overall ter wereld worden op grote schaal zonnepanelen gebouwd. En de duurzame energie van de zon kan ook op veel andere manieren worden gewonnen. Direct uit zonnewarmte bijvoorbeeld, door de warmte van de zon direct om te zetten in een stroomgenerator (Concentrating Solar Power, CSP). Of uit luchtstromen die door de zon in beweging zijn gezet en windmolens laten draaien. Of uit vallend water dat door verdamping – dus ook door de zon – omhoog is gebracht en de energie levert voor waterkrachtcentrales. Wetenschap en technologie kunnen het allemaal bruikbaar maken, want wetenschap en technologie kunnen bijna alles.

Nederland slaat een slecht figuur als het gaat om het aandeel duurzame energie in onze samenleving. Een zeer slecht figuur, internationaal gezien. Dat lijkt nergens naar. Het is heel goed dat Bas Eickhout dit onder de aandacht brengt in zijn boek.

Wat moeten wij straks onze kleinkinderen antwoorden als zij ons vragen wat we hebben gedaan om de verslechterende omstandigheden het hoofd te bieden? Sorry, het kwam ons niet zo goed uit? Het kostte ons een half procentje welvaartsstijging? Dit laatste is overigens nog maar zeer de vraag, want er ontstaat veel werkgelegenheid bij de overgang naar een duurzame energievoorziening.

Het probleem is oplosbaar, eigenlijk vrij gemakkelijk oplosbaar, als de politiek eindelijk spierballen toont en afdwingt dat wordt gedaan wat nodig is. Het grootste deel van het bedrijfsleven is er klaar voor. De burgers willen het. Het is feitelijk al besloten tijdens de conferentie in Parijs. Het is de hoogste tijd dat ook in Nederland, het rijke en welvarende Nederland, de politiek de verantwoordelijkheid neemt die uiteindelijk alleen de politiek kan nemen: toekomstbewaking.

BAS EICKHOUT

KLIMAATMORES

**RADICAAL NAAR EEN
ANDERE NORM**

KLIMAATBELEID IS ECONOMIE

Wie het nieuws rond klimaatverandering volgt, stuit iedere dag weer op de tegenstelling tussen wat er gezegd wordt en wat er concreet gebeurt. Als je premier Mark Rutte en energieminister Henk Kamp mag geloven, doet Nederland het fantastisch op klimaatgebied. Pakt u de bullshit-bingokaart er even bij? ‘Innovatie, investeren, schone kolencentrales, Energieakkoord, alle opties openhouden...’ U kunt ze waarschijnlijk allemaal weer afstrepen in de volgende klimaatrede van een van beide heren. Bingo!

Maar de realiteit is dat fossiele brandstof nog altijd de eerste keus is in het Nederlandse energiebeleid. Wil je bijvoorbeeld een windmolenpark in zee bouwen, dan zul je zelf de aansluiting naar het vasteland moeten maken. Bouw je echter een kolencentrale in de Eemshaven, dan worden op kosten van de overheid de haven en de rivier uitgediept om de enorme schepen hun steenkool af te laten leveren.

En de schepen? Die kunnen gewoon op zee blijven varen op stookolie waarmee geen auto de weg op zou mogen, vanwege de hoeveelheid zwavel en koolstofdioxide die daardoor zou worden uitgestoten. Schepen vallen net als vliegtuigen vooralsnog niet onder de internationale afspraken om CO₂-emissie tegen te gaan. Want ook in het internationale veld zijn politici in woorden van goede wil, maar ze krijgen vaak last van koudwatervrees op het moment dat er handtekeningen moeten worden gezet onder concreet klimaatbeleid.

Er zijn uitzonderingen, zoals Duitsland en Denemarken. Die landen hebben al jaren geleden besloten dat het anders moet. Denemarken exporteert inmiddels windenergie en in Duitsland is kernenergie binnenkort verleden tijd. De Duitse markt van energiecoöperaties – burens die samen investeren in schoon – is tegenwoordig een serieuze concurrent voor de fossiele mega-concerns.

Een schril contrast met Nederland, waar voor elke windmolen een loopgravengevecht gevoerd moet worden en sommige politici weggelaten met argumenten als ‘windmolens draaien op subsidie’, waarbij ze steevast verzwijgen dat de fossiele industrie een veel grotere subsidievreter is. En dat terwijl in Denemarken de economie draait op windmolens, in plaats van andersom.

Als de aarde ons lief is en we de longen van onze kinderen en kleinkinderen schoon willen houden, dan is er geen keuze: we moeten radicaal naar een andere norm. Een nieuwe norm die ons dwingt om duurzame energie te produceren en de werkelijke prijs te betalen voor onze vliegvluchten, en die multinationals dwingt om eindelijk hun verantwoordelijkheid te nemen.

Waarom betalen vliegmaatschappijen geen belasting over hun kerosine, terwijl de autobezitter aan de tank meer dan de helft van de literprijs via de tankhouder in de staatskas stort? Het zijn vragen die geen makkelijk antwoord hebben. De belangen van de fossiele industrie zijn overal krachtig vertegenwoordigd in onze lobbycratie – niet alleen in Europa, maar ook in de rest van de wereld.

Klimaatbeleid is economie. Voor sommige landen is het de rem op ontwikkeling, voor andere juist de sprong naar nog meer welvaart. En Nederland? Ons land kiest vooralsnog voor de gevestigde belangen van oliebedrijven als Shell, autofabrikanten als Volkswagen en zware industrieën als Tata Steel.

Intussen wordt de Nederlandse topman Paul Polman, CEO van Unilever, internationaal geroemd om zijn tomeloze ambities om duurzaam te produceren. Diezelfde Polman reist nu stad en land af om ambitieus beleid te promoten. Nederland is niet zijn *core target*. Niet alleen omdat Nederland niet de grootste afzetmarkt van Unilever is, maar ook en vooral omdat de huidige politieke constellatie in ons land veel te wensen overlaat op milieugebied. Want bij ons is klimaatbeleid nog steeds een links-rechtsdiscussie. Heel anders is het in landen als Duitsland of het Verenigd Koninkrijk, waar biologisch of duurzaam eten veel eerder ‘normaal’ werd, terwijl in Nederland de markt voor ketens als Marqt en EkoPlaza beperkt blijft tot de *wealthy few*.

Maar er is een kentering. Ook bij de grotere supermarktketens is een omslag gaande: Albert Heijn, Jumbo en al die andere giganten zijn keihard aan het verduurzamen. Deze bedrijven doen dat niet omdat hun CEO sinds de jaren zestig in een trip is blijven hangen, maar omdat het economisch noodzakelijk wordt geacht om duurzaam te produceren. Een kwestie van welbegrepen eigenbelang.

Zolang fossiele energie nog altijd mag of zelfs zwaar gesubsidieerd wordt, lopen we het risico dat we klimaatverandering niet tijdig binnen de perken kunnen houden. De politici die geen oog hebben voor die gevolgen zullen in 2050, wanneer zij allang onder de zoden liggen, door de volgende generatie gezien worden als de oorzaak van de ellende. Hoewel de wetenschap er allang over uit is – we merken dagelijks de gevolgen van klimaatverandering – presteert minister Kamp het toch om na de klimaatop in Parijs aan te komen zetten met een vrijblijvend Energierapport dat vooral maatregelen voorstelt voor *volgende* kabinetten.

Uitstel, telkens weer uitstel. Politici hebben kennelijk het gevoel dat ze, als ze ambitie tonen op klimaatbeleid, voor de korte termijn worden weggezet als niet serieus te nemen boomknuffelaars. En dat is gek. Ik heb nog nooit gehoord dat een klant weggaat bij Eneco omdat ze daar kolencentrales afwijzen, of geen boodschappen meer doet bij Albert Heijn omdat die winkel steeds duurzamer wordt.

Maak zonnecellen aantrekkelijker door de btw af te schaffen, hef een stevige belasting op uitstoot en op kolen. Stop fossiele subsidies. Laat de luchtvaart net als automobilisten accijns op de kerosine betalen. Dat helpt: door beprijzing kun je sturen. Niet voor niets gaat het vervoerbedrijf Arriva zijn buschauffeurs leren hoe ze zuinig kunnen rijden. Het persbericht over de resultaten gaat niet over hoeveel schoner de binnensteden daardoor worden, maar over hoeveel miljoen euro ze daarmee hebben bespaard in het afgelopen jaar.

Waarom moeten bedrijven en individuen dit steeds zelf initiëren? Waarom is het voor de Nederlandse regering zo moeilijk om wetgeving van de grond te krijgen die innovatieve geesten als Paul Polman tegemoet komt, en die de Ben van Beurdens van deze wereld belemmert om hun oliemaatschappijen ‘alles op te laten pompen wat ze maar op kunnen pompen’? Waarom is er nog steeds geen wetgeving die verbiedt dat er nu in ons land twee splinternieuwe kolencentrales staan te roken, terwijl de bouw van duurzame energiebronnen veel te langzaam van de grond komt?

Om die vragen te beantwoorden moet je achter de schermen kijken. Je moet weten hoe de hazen lopen – niet alleen in Nederland, maar ook in Brussel waar ik sinds 2009 als Europarlementariër werk. Want dan ga je zien wat er achter de woorden van

politieke partijen zit, hoe de lobby werkt, waar de belangen liggen en waar de macht.

In dit boek beschrijf ik hoe klimaatbeleid tot stand komt. Hortend en stotend. Bijna altijd langzamer dan ik wil. Soms zijn er teleurstellingen, soms ben ik ronduit boos of verdrietig. Maar er zijn ook succesjes en successen, en een enkele keer zelfs een wereldveranderende doorbraak zoals het Verdrag van Parijs in 2015. Hoe die veranderingen tot stand komen, hoe we uiteindelijk met z'n allen tot een radicaal andere norm kunnen komen, dat ga ik inzichtelijk maken in *Klimaatmores*.

MET MIJN SCHOONFAMILIE NAAR AL GORE

In 2000 was ik voor het eerst aanwezig bij de VN-klimaatop: als wetenschapper bezocht ik de onderhandelingen regelmatig. Sinds ik in het Europe Parlement zit is het jaarlijks vaste prik. Van 2000 tot 2009 werkte ik als klimaatonderzoeker voor het Planbureau voor de Leefomgeving in Den Haag, nadat ik eerder in Nijmegen mijn studies scheikunde en milieukunde had afgerond.

Bij het Planbureau voor de Leefomgeving waren wij onder andere verantwoordelijk voor een rekenmodel waarmee je landgebruik kunt simuleren. Het klimaatpanel van de Verenigde Naties, het IPCC, gebruikt dit model in zijn rapporten omdat je hiermee kunt doorrekenen wat bijvoorbeeld de energievraag is als de economie van een land groeit. Het geeft je een overzicht van de hele keten van factoren die daarin meespelen en mee-veranderen. Wat gebeurt er bijvoorbeeld met het watergebruik of de biodiversiteit als een deel van een land langzaam verandert in woestijn?

Vanuit mijn wetenschappelijke hoek had ik goed zicht op de wereldwijde klimaatdiscussie. Maar ik merkte ook dat mijn werk kon rekenen op glazige blikken tijdens verjaardagen. Klimaat was destijds toch vooral een ver-van-m'n-bed-show voor veel Nederlanders. De heersende opvatting was vooral: 'De wetenschap is er nog niet over uit' en 'Het is ingewikkeld'.

Dat veranderde toen Al Gore in 2006 met zijn film *An Incon-*

venient Truth kwam. Mijn schoonfamilie wilde daar tot mijn verbazing graag met mij naartoe. Net als de gemiddelde Nederlander maakten ze zich niet bijzonder druk over een veranderend klimaat. Maar nu er een Oscar-winnende documentaire in de bioscoop draaide, wilden zij er best heen. Bovendien waren ze nieuwsgierig naar waar ik op mijn werk mee bezig was. Voor hen was het altijd abstract gebleven wat ik nou precies deed en waarom dat zo belangrijk was.

Ik was eraan gewend dat mijn vak in het domein van dorre wetenschap thuishoorde. Een zeer belangrijke wetenschap, natuurlijk, maar spannend genoeg voor een Hollywood-documentaire? Ik vroeg het me af. Klimaatwetenschap is, als je je er niet dagelijks mee bezighoudt, een kwestie van lange adem. Je bent bezig een puzzel van honderdduizend stukjes op te lossen. Bij iedere nieuwe publicatie denk je weer een stukje goed te leggen. Maar een radicale verandering van wat er al bekend was, is het maar heel zelden. Ik vroeg me af of Al Gore erin zou slagen een deel van die puzzel inzichtelijk te maken.

Met z'n vieren gingen we naar de bioscoop in Wageningen. Ikzelf was vooral nieuwsgierig. Al Gore was geen klimaatwetenschapper, maar een politicus. Die scepsis kon ik maar moeilijk van mij afzetten. Lichte ergernis bij de ijsschotsen die met veel geplons de zee instorten. 'Dat gebeurt ieder jaar', dacht ik nukkig, 'het is niet zo dat die ijsschots op dat moment per se door verandering van het klimaat afbreekt.' En ook de eeuwige ijsbeer kwam tot mijn ergernis weer voorbij. Ik snap dat krachtige beeld van een machtig beest dat bedreigd wordt door klimaatverandering, en ik snap ook wel dat je met verdwijnend plankton nou niet meteen de harten van de mensen veroverd. Maar het is een te simpele voorstelling van zaken.

Toch moest ik het Al Gore nageven: hij argumenteert slim en is een meester in het gebruik van de suggestie. Soms een beetje té. Een van de bekendste stukken uit de film is dat Gore uitlegt hoe CO₂ en temperatuur met elkaar in verband staan:

The relationship is actually very complicated, but there is one thing that is more powerful than all the others and it is this. When there is more carbon dioxide, the temperature gets warmer.

Oké, da's waar, dacht ik in mijn pluche stoel. Vervolgens stapt Al Gore in een hoogwerker om aan te wijzen hoe hoog de CO₂-concentratie daarboven is. Tientallen meters boven de grond wijst hij het alarmerende CO₂-niveau aan. De stijging van de temperatuur laat hij voor het gemak buiten beschouwing, maar hij wekt de suggestie dat die in gelijk tempo meestijgt. Het is niet het hele plaatje.

Ik zat er nog steeds wat sceptisch bij toen de film afgelopen was. Ik vond het knap in elkaar gezet, maar wetenschappelijk gezien rammelde het. Niet omdat Gore onwaarheden vertelt, maar omdat de voormalig presidentskandidaat overvloedig gebruik maakt van de kracht van suggestie, iets waar wetenschappers zich doorgaans verre van houden.

Maar voor mijn schoonouders was *An Inconvenient Truth* een eye-opener. Vooral mijn schoonmoeder was aangeslagen. 'Is het echt zo erg? Geen ijsberen meer, niet meer skiën in de Alpen? Ondergelopen delta's, miljoenen klimaatvluchtelingen?' Mijn schoonvader begon direct te relativieren. 'Zo'n vaart zal het toch niet lopen? Al Gore blijft wel een Amerikaan: die overdrijven altijd. De film is gebaseerd op heel veel aannames, iedereen

gebruikt zijn eigen argumenten. Het is nog lang niet zeker of er een verband is tussen menselijk handelen en klimaatverandering – die onderzoeken spreken elkaar toch allemaal tegen?’

DE IJSBEER POLARISEERT

Ik weet het: het is vloeken in de kerk, maar ik ben niet dol op de ijsbeer als symbool van klimaatverandering. De ijsbeer is al jaren het troeteldier van milieuorganisaties en linkse kiezers die het milieu een warm hart toedragen. Greenpeace neemt zelfs hun gigantische ijsbeer Aurora, een gevaarte zo groot als een Engelse dubbeldekker, mee als ze klimaatactie voeren. Het beest kan bewegen en brullen. ‘Als Aurora brult, brult ze voor miljarden mensen’, schrijft de milieuorganisatie in persberichten.

Met zijn sneeuw witte vacht en omvang is de ijsbeer natuurlijk een krachtig beest om te zien. Dat juist zo’n tank van een beer het aflegt tegen een veranderd klimaat, maakt het symbool des te krachtiger. Geen wonder dat hij bijna in iedere klimaatcampagne wel ergens opduikt.

Maar ook zonder klimaatverandering zou de ijsbeer het waarschijnlijk geen miljoenen jaren meer uithouden in de evolutie. De ijsbeer is een kwetsbare soort: hij plant zich langzaam voort en is afhankelijk van een zeer specifiek ecosysteem, omdat hij zich maar moeilijk aanpast. Dat maakt het voor klimaatsceptici, toch voornamelijk aan de rechterkant van het politieke spectrum, makkelijk om te zeggen: ‘Ach, die ijsbeer is toch gedoemd tot uitsterven. Ik hoef hem niet per se over de Noordpool te zien huppelen, als ik hem ook in de dierentuin aan mijn kinderen kan laten zien.’ Terwijl de ijsbeer aan de linker-vleugel van het debat mensen juist enorm emotioneert.

Zo wordt aan de ene kant het debat te veel versimpeld, terwijl het aan de andere kant te emotioneel gevoerd wordt. In mijn ogen werkt deze poolbewoner alleen maar polariserend en daarom zie ik liever wat minder ijsbeer en wat meer nuance in het klimaatdebat.

Hoogmoed

Deze discussie in de Wageningse bioscoop bleek later exemplarisch te zijn voor het wereldwijde debat en de klimaatscepsis naar aanleiding van *An Inconvenient Truth*. In 2007 nam Al Gore samen met het IPCC, het klimaatpanel van de Verenigde Naties, de Nobelprijs voor de Vrede in ontvangst voor ‘hun inzet om de kennis over door mensen veroorzaakte klimaatverandering te vergroten en voor het leggen van de basis om ertegen op te treden’. Dat was het absolute hoogtepunt: nog nooit was de publieke opinie zo welwillend geweest in het debat over de invloed van de mens op klimaatverandering.

Maar misschien kwam het wel juist door die piek in de internationale waardering dat er hoogmoed ontstond aan de kant van de klimaatwetenschappers. Het feit dat een wetenschappelijk instituut en een politicus samen zo’n belangrijke en prestigieuze prijs kregen, was een unicum en op het eerste gezicht een hele eer, maar het in ontvangst nemen van de prijs zou later funest blijken te zijn voor het imago van het IPCC als onafhankelijk instituut. Dat het IPCC samen met Al Gore deze prijs accepteerde, betekende dat de wetenschap zich associeerde met een campagne van een politicus.

Je kunt Al Gore niet verwijten dat hij zich van de meest effectieve middelen bediende om zijn punt voor het voetlicht te brengen. Het IPCC daarentegen moet als wetenschappelijk instituut